

tett. 56-os kiállása után majdnem elvesztette állását, amit csak Szabolcs professzor segítségével védett ki.

Smidt Lajos szintén sebészként működött Szombathelyen, majd Celldömölkön, majd ismét Szombathelyen, ahol utolsó pillanatig védte a nagyszerű apácanővéreket. Orvosi munkája mellett verseskötete jelent meg, igen sok cikket publikált széles palettán, majd elkapta a gyűjtőszennvedély, s ezt olyan szívósan gyakorolta, hogy a végén egy múzeumot megtöltő gyűjteménye lett. Ez a múzeum őrzi emlékét ma is.

Amikor e sorok írója a Markusovszky Kórházba került, Szabolcs professzor emléke lengte körül a kórházat. Ő volt az etalon, igencsak igyekeznie kellett annak, aki oda betoppant, és gyógyítani akart. Amellett, hogy nagy sebészként tartották számon, kitűnő szervezőként, embereit összetartó vezetőként emlegették. Tragédia volt, amikor élete delén egy autó elgázolta, és sérülésébe belehalt. Bakay, Ádám és Sebestyén professzoroknál tanult, ő még az all-round sebészekhez tartozott, de kedvenc területe mégis a gyomorrák sebészete volt. Széll említi, hogy a francia Guttman professzor követője volt. E sorok szerzője személye-

sen is ismerte Guttman professzort, mellette asszisztált, amikor kezdetleges gasztroszkópjával vizsgált, és a röntgenképek finom analizésével ért el eredményeket. Szabolcs professzor nagy gonddal tanította beosztottjait, asszisztált nekik. Széll Kálmán tanítványai közé tartozik, így hiteles forrásból értesülhetünk Szabolcs professzor sokszor bravúros műtéteiről.

A könyv nemcsak azért fontos, amiért egy magyar táj nagyszerű, példamutató orvosságait mutatja be, hanem azért is, mert Széll Kálmán legtöbbjüket ismerte, dolgozott a kezük alatt, ismerte emberi és szakmai érdekeit, apró hibáikat is, amelyek emberré tesznek valakit. Izgalmas műtétekben veszünk részt, a beteg ember, a szegény ember tiszteletére tanít, és közben leleplez két szörnyű diktatúrát is, amelyek ezeknek a nagyszerű embereknek az életét megkeserítették, és munkájukat gátolták.

De a kitekintés mégis felemelő, mert az akkori tisztességes barátok, orvostársak sokat segítettek a félretolt nagyoknak, az utókor pedig teljes nagyszerűségük előtt hajt fejet, és emlékszik tetteikre.

DR. HANKISS JÁNOS

Ők mesélték...

Simon László

Egy kicsit gasztroenterológiai jellegű a történet, nem ünnepi ebéd előttre való, de igaz.

A szálóptikás vastagbéltükrözést 1971-ben vezettük be hazánkban az elsők között, ráadásul Jászberényben. Elég nagy port vert fel a dolog, az akkori viszonyok között is sokan hallottak róla, és ennek meglettek a sajátos következményei.

Egy őszi napon kezdődött: A Viharsarokból jött a családtag telefonhívása, hogy egy betegnek rendkívül sajátos, nehezen interpretálható vastagbélpanaszai vannak, a javasolt műtét előtt – ultimum refugiumként – az új csodavizsgálat talán megoldást jelenthet, többet csak

személyesen. Mondtam, jöjjön, megpróbáljuk. Két nap múlva állított be egy rendkívül koszos Merciben egy váratlanul disztigvált megjelenésű, ősz, dús bajszú, az ifjonti elképzeléseim szerint sikeres lókupecnek mindenben megfelelő úr, számomra számtalannak tűnő családtagja kíséretében. Miután néhány kereketlen szóval mindenkit elzavart, karon fogott, és bevezetett a saját vizsgálómba, az asszisztencia felesleges jelenlétét ugyancsak szükségtelennek tartva.

– Tudod, doki, elég fiatalnak tűnsz, de szerencsére elég bambának látszol – mondta könnyedén, majd előadta történetét. – Apám, jó volt a tavasz. Úgy gondoltam, eleget éltem már a semmibe, elszaladok Párizsba, hallot-

tam, a város is szép, meg hát megnézem a lányokat... – vágott hátba selyma mosollyal az öreg gavallér.

No, innen a történet már tragikomikusba fordult. Akkor még, persze ezt csak mi, idősebbek tudjuk, a jó magyar pengőforint erős volt ugyan, de a másutt is használható értékesebb valuta kivitele meglehetősen nehézségekkel bonyolódott. Az öregúr – fel sem tételezem, hogy valamely alvilági kapcsolat révén – szerzett egy csodálatos, fémes fénnel csillogó, rakétát formázó összecsavarható patront, amelyet jelentős tartalommal megtömve, nagy nehezen felgyömöszölt az alfelébe. Az utazás első napját még csak enyhe alhasi teltségérzés jellemezte, de a következő napok már a shakespeare-i tragédiák hangulatát idézték. Ült szegény turistánk, ült órákat a megfelelő helyen, ki sem mozdult, várost sem nézett, a francia lányokat sem látta, csak várta, várta a többoldalú könnyebbséget ígérő vizontlátást. A drága – hivatalos! – valután megvett eredeti francia hashajtó sajnos nem ismerte a keleti blokk igazi gondjainak megoldását, és az élettan szabályainak mindenben megfelelően a folyamatosan híguló vágyak mellett a patront egyre felőbb bélszakaszokba antiperisztaltikázta.

Tíz szörnyű nap. Egy helyben ült szegény betegünk, elvileg gazdagon, éhezett-szomjazott, fázni csak azért nem fázott, mert forrt benne a tehetetlen düh. Nem szaporítom tovább a szót, az előző megpróbáltatásokhoz képest jajgatásokban dús, de élményekben jóval gazdagabb másfél óra következett, és közös volt az öröm, amikor a kolonoszkópon bevezetett polipectomiás hurok fogságában napvilágra került az annyira várt, mégis sokszor elátkozott újszülött.

Az öregúr utánozhatatlanul elegáns mozdulattal fogta azonnal kézbe a környezet mázától még fakón csöpögő, kétségkívül sok oldalról vádolható tárgyat, és könnyedén szétcsavarva, kinyálazott belőle nyolc darab zöldhasú ötöst, és akkor majd egy havi fizetésemet nyomta köpenyem zsebébe, meggyalázva ezzel annak addigi hófehérségét. Amit búcsúzóul még mondott, finoman érintve rendszerünk fennsőbbiségét, és közben ebbe lazán beleépítve szakmánk meglehetősen mélyről fakadó kritikáját, még ma sem merem leírni.

Így igazolta nekem fiatalságomban a sors vagy valaki a régi mondást: pecunia non olet.

Bálint Géza

Első főnököm, Gáspárdy Géza többek között köszvényyel is foglalkozott. A hatvanas évek elején nemigen folyt ambuláns ellátás az ORFI reumaosztályain a Központi Reuma Tanácsadáson kívül. Gáspárdy osztályain azonban nem hivatalos köszvényambulanciát létesítünk. A berendelt köszvényes betegeknek 24 órás gyűjtött vizeletük teljes mennyiségét is hozniuk kellett, mert nemcsak húgysavürítésüket vizsgáltuk, de tudományos célból aldoszteronürítésüket is. Ennek meghatározásához Vecsei (Weisz) Péternek, a szteroidlaboratórium kiváló vezetőjének a 24 órás vizelet egész mennyiségére szüksége volt.

Az egyik ambuláns reggelen az egyik pirosposztag bajszos vidéki atyafi szégyenkezve vallotta be:

- Vizeletet sajnos nem hoztam, doktor úr!
 - Hogyhogy? – kérdeztem.
 - Ellopták tőlem a vonaton a csatos üveget!
- Hatalmasat nevtünk a főnökkel és Olgi főnövérrel.

Jót húzhatott belőle! Egészségére válják!

Gömör Béla

Egy kötetben olvastam.

Verebély Tibor (1875–1941) az MTA tagja 27 éven át volt sebészeti klinikaigazgató. A Verebély-klinikán pontosság, rend és tisztaság uralkodott. A professzor minden zugot személyesen ellenőrzött. Ő maga is, tanársegédei is naponta többször - súlyosabb esetekben az éjszakai órákban is hasonlóképpen többször - megnézték operált betegeiket.

Verebély professzor szigorúan ellenőrizte a konyhát is. A betegek változatos, ízletes kosztot kaptak.

– Nos, hogy vagyunk? Hogy érzi magát? – kérdezte egy jó karban lévő férfibetegétől.

– Jól vagyok, professzor úr, de panaszom is van.

– Halljuk a panaszát!

– Kicsi az ebédadag.

Verebély szokott határozottságával, röviden válaszolt:

– Ez kérem klinika – nem hizlalda!